

До завдань державного регулювання біржової діяльності відносять:

- реалізацію державної політики розвитку біржового ринку;
- гарантування рівних прав і безпеки для професійних учасників і клієнтів біржі;
- створення інформаційної системи біржового ринку і здійснення контролю за обов'язковим розкриттям відповідної інформації учасниками ринку [1, с.60].

Розглядають такі форми державного управління біржовим ринком:

- 1) пряме (адміністративне), що здійснюється шляхом:
 - прийняття державою відповідних законодавчих та нормативно-правових актів;
 - реєстрації учасників ринку;
 - ліцензування професійної діяльності на біржовому ринку;
 - забезпечення гласності та рівної поінформованості всіх учасників ринку;
 - підтримання правопорядку на ринку;
- 2) непряме (економічне), що проводиться державою економічними важелями впливу через:
 - систему оподаткування (ставки податків, базу оподаткування, пільги тощо);
 - державні фонди коштів (державний бюджет, державні цільові фонди (пенсійний, соціального страхування тощо));
 - державну власність і ресурси (державні підприємства, природні ресурси і землю) [2, с.21].

Для регулювання вітчизняного біржового ринку та координації діяльності його учасників в Україні створена і функціонує система органів влади та державного управління, серед яких варто виокремити такі: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Національний банк України, Комісія з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Міністерство праці та соціальної політики України, інші державні органи.

Сьогодні біржова діяльність в Україні ґрунтується в основному на загальному законодавчому забезпеченні розвитку країни, за винятком деяких спеціальних актів, які, однак, не дають змоги ефективно розвиватися біржовому ринку.

Варто зазначити, що й нині законодавче забезпечення регулювання біржової діяльності є недостатнім для розвитку бірж, оскільки воно не тільки не задовольняє, а в багатьох напрямках і стримує біржову діяльність. Відтак виникає необхідність розробки гнучкої законодавчої системи щодо біржової діяльності.

Література

1. Биржевое дело: учебник. / [Резго Г.Я., Кетова И.А., под ред. Г.Я.Резго]. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 272 с.
2. Берлач А.І. Біржове право України: [навч. посіб.] / Берлач А.І. – К.: Університет "Україна", 2007. – 316 с.

УДК 347.826:629 (043.2)

Малишко В.М.,
к.ю.н.,
Сироп'ятова О.О.,
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Авіаційне страхування – це загальна назва комплексу майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних подій, визначених договором страхування або законодавством.

Порядок та умови проведення авіаційних видів страхування є специфічними і потребують докладного висвітлення. Це, зокрема, зумовлено такими чинниками:

- авіаційне страхування має справу з особливими, відмінними від інших видів майна ризиками;
- значний розмір страхових сум передбачає узгодження дій страховиків і перестраховиків;
- авіаційні ризики можуть тягти за собою катастрофічні та кумулятивні збитки;
- авіаційне страхування тісно пов'язане з міжнародним страховим ринком;
- авіаційне страхування регулюється як національним, так і міжнародним правом;
- для проведення операцій з авіаційного страхування потрібна розвита спеціалізована інфраструктура;
- авіаційні ризики висувають високі вимоги до професійної підготовки фахівців, які здійснюють їх страхування.

Отже, авіаційне страхування є досить складним за своєю суттю, а його реалізація потребує від страховика особливого підходу.

Щоб страхова компанія могла здійснювати авіаційне страхування, вона має задовольняти певні неодмінні умови.

Наявність професійно підготовлених фахівців-експертів. Страхова компанія, котра здійснює авіаційне страхування, повинна мати фахівців, які володіють не лише економікою страхування, а й глибокими знаннями з питань технічної експлуатації повітряних суден, сертифікації в цивільній авіації, правил виконання польотів і, безперечно, міжнародного права. Такі фахівці, як правило, аналізують інформацію, надану страхувальником перед укладанням договору страхування, і виконують функції аварійного комісара в разі настання страхового випадку. Складність сучасної авіаційної техніки та причинно-функціональний зв'язок між елементами сучасної авіаційно-транспортної системи цивільної авіації потребують від страхової компанії використання високих професіоналів цивільної авіації на постійній основі.

Наявність широкої системи перестрахування. За розміром страхових сум авіаційні ризики є одними з найбільших узагалі з усіх видів страхування (десятки, сотні мільйонів, а іноді й мільярди доларів). Звичайно, щоб розмістити такі ризики, потрібно не лише залучати фінансові можливості національного страхового ринку, а й вдаватися до послуг міжнародного страхового ринку. Таку роботу неможливо здійснити без наявності договорів перестрахування з національними страховиками та міжнародними страховими брокерами.

Наявність фахівців із міжнародного права або договорів з міжнародними юридичними компаніями. У разі настання страхового випадку в цивільній авіації, як правило, стикаються закони багатьох держав: країни, на території якої сталася подія, країни реєстрації авіаперевізника, країни – власника літака, та країн, громадяни яких постраждали в авіаційній події. Тому для врегулювання будь-якого серйозного страхового випадку з авіаційного страхування потрібні знання та грамотне застосування всіх цих законів.

Наявність актуарних розрахунків з акумуляції ризиків. Розрахунок власного утримання страховика з огляду на велику акумуляцію ризиків є необхідною умовою прийняття будь-якого ризику з авіаційного страхування. Як правило, страховик виділяє загальну або акумульовану квоту – чітко визначену частку фінансових коштів (100 %) на всі види авіаційного страхування. Визначення частки власного утримання страховика за кожним із видів потребує розрахунків. Під час розрахунків акумуляції ризику береться до уваги, що в разі катастрофи (аварії) літака, як правило, потрібно здійснювати виплати як за сам літак – пошкоджене майно (наприклад, 50 % від акумульованої квоти), так і за загиблих членів екіпажу (а їх в екіпажі 5-7 осіб – 10 % від квоти), так і за загиблих пасажирів (Ан-24 – 46/48 пасажирських місць, Ту-154 – 168 таких

місць – наприклад, 20 % від квоти), вантаж, прийнятий до перевезення і за пошкоджене уламками літака майно на землі (20 % від квоти). Цілком зрозуміло, що такі актуарні розрахунки можна проводити, володіючи повною технічною інформацією про місткість та призначення повітряного судна, регіони польотів експлуатанта, статистику збитків з кожного виду та фінансові можливості страхової компанії.

Отже, можна виокремити такі особливості авіаційного страхування: комплектність (майнове, особисте, відповідальності); великі розміри страхових сум, визначених у валюті різних країн; дія полісів за межами України; значна акумуляція ризиків; необхідність перестрахування ризиків на міжнародному страховому ринку [1].

Законодавча база авіаційного страхування. Правове забезпечення цього виду страхування дуже різноманітне. Воно містить норми міжнародних угод та конвенцій, до яких приєдналась наша держава; нормативні акти міжнародних організацій цивільної авіації, членом яких є Україна (ІКАО, ІАТА); норми внутрішніх законодавчих актів, що регулюють діяльність як цивільної авіації, так і страхування. Обов'язковість авіаційного страхування визначена міжнародними Конвенціями Цивільної авіації, до яких приєдналась Україна, Повітряним Кодексом, в якому передбачене обов'язкове (ст. 103) [2], Законом України "Про страхування" (ст. 7, п. 7) та Постановою КМУ "Про порядок та умови проведення обов'язкового авіаційного страхування" № 1083 від 13 липня 1998 року.

Література

1. [Електронний ресурс].– Режим доступу <http://readbookz.com/book/15/666.html>
2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI [Електронний ресурс].– Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3393-17>

УДК 347.826:629 (043.2)

Малишко В.М.,
к.ю.н.,
Якимів Н.В.,
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АСПЕКТИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Біржа як економічна категорія відображає сукупність економічних відносин постійно функціонуючого ринку, на якому концентрується ін-